

Solna

PARTER

KÄRANDE

PAPPAN

Ombud: Advokat Birgitta Hållenius
Advokaten Birgitta Hållenius
Odengatan 106, 6 tr
113 22 Stockholm

SVARANDE

MAMMAN

Ombud: Advokat Ia Sweger
Advokatfirman Sweger
Riddargatan 16, 4 tr
114 51 Stockholm

DOMSLUT

1. Tingsrätten förordnar att Pappan skall ha ensam vårdnad om de gemensamma barnen äldsta barnet , Tvilling 1, Tvilling 2 , och Yngsta barnet
2. Tingsrätten förelägger Mamman vid vite om 50 000 kr överlämna vart och ett av barnen till Pappan, äldsta barnet senast den 29 april 2009 kl.19.00 samt Tvilling 1, Tvilling 2 och Yngsta barnet senast den 10 maj kl.19.00. Barnen skall vid nämnd tidpunkt finnas utanför Pappans bostad och ha med sig sina personliga tillhörigheter.
3. Barnen skall fram till den 1 september 2009 inte ha någon rätt till umgänge med Mamman.
4. Vardera barnet skall efter den 1 september 2009 ha rätt att var för sig umgås med Mamman i närvaro av kontaktperson under sex timmar dagtid en gång per treveckorsperiod. Kontaktpersonen skall utses av Bromma stadsdelsförvaltning i samråd med Pappan. Kontaktpersonens uppgift är att tillse att Mamman inte påverkar barnens synsätt på fadern negativt eller att de avkrävs lojalitet mot modern.
5. Efter den 1 februari 2010 skall barnen tillsammans ha rätt att umgås med Mamman i närvaro av kontaktperson utsedd på sätt som i punkt 3 under åtta timmar dagtid varannan helg, jämn vecka.
6. Barnen skall från och med den 1 september 2010 ha rätt att umgås med Mamman utan kontaktperson varannan veckohelg, ojämn vecka, från fredag eftermiddag till söndag kväll kl.20.00.
7. Det umgänge som barnen under hösten 2009 och under år 2010 har rätt till med sin mamma skall inte förläggas till tid som sammanfaller med lov eller större helgledigheter eller sammanhängande yngsta barnet under fyra veckor under sommaren 2010 med Pappan.

8. Från och med den 1 januari 2011 skall barnen, utöver det umgänge som tingsrätten förordnat om under punkt 6, ha rätt till umgänge med Mamman under lov, helger och de yngsta barnet enligt följande; Barnens rätt till umgänge med Mamman under loven skall avse tiden från sista skoldag till morgonen den första skoldagen. Barnen skall på så vis ha rätt till umgänge med Mamman vartannat sportlov med början 2011, vartannat påsklov med början 2012, vartannat höstlov med början 2011, vartannat jullov från den 22 december till den 30 december med början 2012, vartannat nyår från den 30 december till den första skoldagen efter lovet med början nyåret 2011/12 samt

under varje sommarlov från år 2011 under fyra veckor, jämna år de fyra första veckorna på lovet och ojämna år från den femte veckan på sommarlovet.

Tingsrätten noterar att umgänge under lov bryter det återkommande veckohelgsumgänget enligt punkt 6.

9. Vad tingsrätten har förordnat i punkterna 1 - 5 skall gälla omedelbart, dvs. utan hinder av att domen ännu inte har vunnit laga kraft.

10. Tingsrätten lämnar Mammans yrkande om fastställande av underhållsbidrag för barnen till henne för framtiden utan bifall.

11. Tingsrätten förpliktar Pappan att från den 15 maj 2008 betala underhållsbidrag till Mamman för vart och ett av barnen med 1273 kr per månad fram till den 1 juli 2008 samt därefter med 1375 kr för äldsta barnet, 1385 kr för Tvilling 1, med 1314 kr för Tvilling 2 samt 1318 kr för Yngsta barnet fram till dagen för tingsrättens dom, den 24 april 2009, med rätt för Pappan att avräkna belopp som han erlagt i underhållsbidrag från och med den 1 juli 2008.

BAKGRUND

Pappan och Mamman gifte sig i augusti 1993 efter en kortare bekantskap. Båda var då 39 år gamla. Pappan hade tidigare varit gift. Han har från föregående äktenskap med kvinna en dotter, NN född 1990, som bor i Tyskland med sin mamma och nu är 19 år. Pappan är arkitekt. Mamman var då hon gifte sig läkare och hon är numera överläkare. De har fyra gemensamma barn äldsta barnet föddes i augusti 1995, tvillingarna Tvilling 1 och Tvilling 2 i maj 1999 och slutligen Yngsta barnet i maj 2001. Mamman har i samband med äldsta barnet födelse varit föräldraledig och hemma under två års tid. Under lika lång tid var hon hemma med tvillingarna men hon återgick inte därefter i arbete eftersom Yngsta barnet föddes innan den tiden var slut. Istället återgick hon i arbete först under 2003 efter att föräldraledighet för Yngsta barnet avslutats. Pappan har uppgivit att han i sin tur varit mycket hemma med barnen och tagit hand om dem under den tid som han i huvudsak, förutom tillfälliga arbeten, var arbetslös nämligen under 2002-2005.

Såväl Pappan som Mamman har uppgivit att deras förhållande med tiden blev allt sämre. De har beskrivit svårigheterna med något olika tidsperspektiv. Pappan har uppgivit att förhållandet blev sämre efter oenighet om de skulle ha ett fjärde barn för att sedan bli riktigt besvärligt under 2006, medan Mamman har uppgivit att parterna redan våren 1995 sökt familjerådgivning och att rejäla konflikter uppstod under år 2002. Familjen har på olika sätt haft kontakt med socialtjänsten i anledning av dessa. Under 2003 flyttade familjen till en villa i Bromma. Under 2007 köpte parterna ett fritidshus i Landsort. Den 6 november 2007 inkom till tingsrätten en ansökan om äktenskapsskillnad från Pappan. Den delgavs Mamman den 16 november 2007 samma dag som hon själv skriftligen yrkade äktenskapsskillnad hos tingsrätten. Dedom på äktenskapsskillnad har meddelats den 28 maj 2008. Pappan har sedan i februari 2008 inkommit med ett yrkande om att tingsrätten skall förordna om växelvis boende, veckovis med byte måndagar, för barnen hos föräldrarna samt om hur umgänget under lov och de yngsta barnet skulle fördelas mellan föräldrarna. Mamman har därefter i sin tur yrkat att hon ensam skulle tilldelas vårdnaden om barnen, eller i vart fall att dessa skulle vara stadigvarande boende hos henne. När tvist om vårdnad uppstod i rätten hade Mamman sedan någon gång kring årsskiftet 2007/08 tillsammans med barnen flyttat från parets tidigare gemensamma bostad till en trerumslägenhet i Bromma. Tingsrätten inhämtade yttrande från familjesektionen, Bromma

stadsdelsförvaltning, vilket upprättades den 29 februari 2008 av socialsekreteraren Britta Lindberg. Tingsrätten fattade den 27 mars 2008 interimistiskt beslut, efter tidigare hållen muntlig förberedelse, varigenom det förordnades att vårdnaden även fortsättningsvis skulle vara gemensam, barnen skulle bo tillsammans med Mamman samt att barnen skulle ha rätt till umgänge med sin pappa dagtid, dels inom viss angiven tidsintervall varje fredag, dels varannan helg under lördag och söndag. Tingsrätten uppdrog samtidigt till Bromma stadsdelsförvaltning att utse någon att verkställa vårdnadsutredning. Samtidigt förordnade tingsrätten om bodelningsförrättare.

Tingsrättens beslut om vårdnad och umgänge överklagades av Mamman till Svea hovrätt, som avlog överklagandet. Tingsrätten höll fortsatt förberedelse i målet i maj 2008. I beslut den 28 maj 2008 fann tingsrätten inte skäl att på någondera partens yrkande ändra på tingsrättens tidigare meddelade vårdnads-, boende- och umgängesbeslut. Tingsrätten avlog vidare ett yrkande från Mamman om att umgänget skulle förenas med villkor om kontaktperson. Tingsrätten avlog även ett yrkande från Pappan om att umgänget skulle förenas med vite. Slutligen förordnade tingsrätten att barnen skulle ha rätt till sommarumgänge med Pappan från måndagen den 14 juli

till söndagen den 27 juli 2008. Tingsrättens beslut överklagades av Mamman till Svea hovrätt, som avlog överklagandet. Den 4 september 2008 inkom Mamman med ett yrkande om att Pappan skulle förpliktas utge underhållsbidrag till vardera barnet på visst vis från den 1 januari 2008. Den färdiga vårdnadsutredningen tillställdes tingsrätten den 11 december 2008 och var undertecknad av Christina Alsterlind och Britta Lindberg. Av den framgår bl.a. följande:

Under rubriken Vårdnad – ”Utredarna bedömer att föräldrarnas rådande samarbetsproblem är orsakat av den pågående vuxenkonflikten utredarna finner att det finns en risk för att barnens och faderns inbördes relation försämras ytterligare om fadern fräntas vårdnaden, föräldrarna har kompletterande föräldraförmåga och barnen har behov av dem båda.”

Under rubriken Boende – ”Utredarna bedömer att ett stadigvarande boende hos modern i nuläget bör anses vara förenligt med barnens bästa.”

Under rubriken Umgänge – ”Utredarna finner det lämpligt att samtliga barn vistas och sover över hos fadern samtidigt och i lika stor utsträckning. Trots att barnens avståndstagande från fadern ökat under utredningstiden och barnen nu befinner sig långt ifrån honom finner utredarna att umgänget bör utökas. Det är av stor vikt att spänningen och konflikterna i samband med umgänget mellan fadern och barnen minimeras och utredarna finner det därför lämpligt att kontaktperson inledningsvis är med när fadern hämtar barnen för umgänge samt eventuellt en stund i början av umgänget. Det bästa vore om äldsta barnet kunde ha icke fastslagen egen tid med fadern då äldsta barnet inledningsvis givit uttryck för detta. Barnen behöver återfå sin fader som en förälder som utgör en del av deras liv och inte anses som ett störningsmoment. Föräldrarna behöver uppmuntra barnen till umgänge med den andre föräldern.”

Efter fortsatt muntlig förberedelse meddelade tingsrätten den 17 december 2008 interimistiskt beslut, varigenom formen för och omfattningen av umgänget ändrades, vilket innebar att barnen gavs rätt till umgänge med Pappan, vilket omfattade övernattnings. Det innebar umgänge varannan veckohelg, ojämna veckor från lördag kl. 10.00 till måndag kl. 8.30. Tingsrätten förordnade samtidigt i enlighet med förslag från vårdnadsutredarna att kontaktperson skulle medverka vid hämtning och närvara under början av umgänget. Därutöver beslutades om umgänge dagtid under tre dagar under julhelgen, även detta under likartad medverkan av kontaktperson.

Tingsrätten biföll även interimistiskt yrkande om underhållsbidrag om 1 273 kr per månad och barn från den 1 januari 2009. Parterna har härefter lämnat bevisuppgifter. Tingsrätten beslöt den 23 januari 2009 att avvisa begärt vittnesmål från Mammans sida med äldsta barnet. Det är ostridigt mellan parterna att någon övernattnings inte har skett i enlighet med tingsrättens beslut av den 17 december 2008. Pappan har i februari 2009 yrkat att Mamman skulle föreläggas vid vite att se till att barnen i enlighet med beslutet sover över hos honom. Mamman har motsatt sig vitesföreläggande. Tingsrätten har den 6 mars 2009 meddelat parterna att vitesföreläggande skulle behandlas i samband med huvudförhandlingen planerad den 31 mars, 1-2 april 2009. Båda parter har sedan fram till och med huvudförhandlingens påbörjande kompletterat sina bevisuppgifter.

YRKANDEN

Pappan har yrkat i första hand att den gemensamma vårdsnaden om äldsta barnet, Tvilling 1, Tvilling 2 och Yngsta barnet skall bestå, varvid de tre yngre barnen, flickorna, skall bo växelvis ojäma veckor hos Pappan med byte på måndagar medan äldsta barnet skall ha umgängesrätt med Pappan varannan helg, jämna veckor, från fredag till måndag. i andra hand att han ges ensam vårdnad om barnen, i tredje hand att de tre flickorna skall förordnas vara stadigvarande boende hos honom medan äldsta barnet skall ha rätt till umgänge med Pappan varannan helg, jämna veckor, från fredag till måndag och i fjärde hand att flickorna, Tvilling 1, Tvilling 2 och Yngsta barnet skall ha rätt till umgänge med honom varannan vecka, ojämn vecka från onsdag till måndag och äldsta barnet skall ha rätt till umgänge med honom varannan vecka, jämn vecka från fredag till måndag samt att barnen skall ha följande rätt till umgänge med honom under lov och de yngsta barnettid, från sista skoldag före lov till första skoldag efter lov dels vartannat sportlov med start 2010, dels vartannat påsklov med start 2009, dels vartannat höstlov med start 2009, dels varannan jul den 22 -30 december med start 2009, dels vartannat nyår 30 december till första skoldag med start 2010/11 samt därutöver fyra sammanhängande veckor varje sommarlov, de första fyra veckorna av lovet vartannat år från år 2010 samt de fyra följande veckorna efter femte veckan på sommarlovet vartannat år från år 2011 samt veckorna 26-29 innevarande år. Pappan har därutöver yrkat att det skall uttryckligen noteras att lov och de yngsta barnet umgänge bryter vardagsumgänge samt att varje umgänge skall vara förenat med ett kraftigt vite för vart och ett av barnens deltagande för Mamman. Pappan har slutligen yrkat att tingsrättens dom skall förordnas gälla omedelbart utan hinder av att den ännu inte vunnit laga kraft.

Tingsrätten noterar att Pappan rest ett yrkande om interimistiskt beslut angående umgänge under påskhelgen 2009, varför detta yrkandet enbart nämnts i fullständighetens namn. Tingsrätten har i anledning av yrkandet meddelat ett

särskilt beslut den 6 april 2009 varigenom tingsrätten biföll tre umgängestillfällen,

två för samtliga barnen och ett enbart för äldsta barnet, alla under dagtid och utan

medverkan av kontaktperson. Umgänget har förenats med vite. – **Mamman** har bestritt gemensam vårdnad, bestritt ensam vårdnad för Pappan, bestritt växelvis boende, bestritt boende för flickorna hos Pappan, bestritt umgänge med äldsta barnet varannan helg, bestritt umgänge för flickorna varannan vecka onsdag till måndag och för äldsta barnet fredag till måndag samt bestritt yrkande om vite. Mamman har medgivit att barnen får umgänge med Pappan varannan vecka, ojämn vecka, under dagtid, lördag kl.10.00 – 16.00 och söndag 10.00 – 16.00 i närvaro av kontaktperson. Närvaro av kontaktperson bör krävas under minst ett halvår och samtliga barn skall närvara samtidigt. På sikt kan hon se att ett umgänge fredag till måndag varannan vecka kan bli tänkbart. **Mamman** har för egen del yrkat i första hand ensam vårdnad för alla barnen och i andra hand att samtliga barn skall vara stadigvarande boende hos henne. Om hennes yrkande inte skulle vinna bifall har hon i tredje hand yrkat umgänge spegelvänt mot vad Pappan yrkat. Mamman har vidare yrkat att Pappan skall förpliktas betala

underhållsbidrag till henne dels 1273 kr per barn och månad under perioden den 1

januari 2008 till och med den 30 juni 2008 dels 1500 kr per barn och månad från den 1

juli 2008 och fortsättningsvis. Även Mamman har yrkat att domen skall förordnas gälla omedelbart.

Pappan har bestritt Mammans yrkande om ensam vårdnad och alternativt att barnen skall vara stadigvarande boende hos henne. Han för det fall han ges ensam vårdnad medgivit yrkat vardagsumgänge och lov-umgänge. Han har vidare medgivit att utge underhållsbidrag från den 15 maj 2008 till yrkat belopp med hänvisning till att barnen då enligt beslut skulle vara boende hos Mamman. Han har under förutsättning att Mamman ges ensam vårdnad eller barnen i annat fall i huvudsak är boende hos henne medgivit att från den 1 juli 2008 utge underhållsbidrag till vardera barnet, dock utan standardtillägg, varför medgivande avser 1375 kr för äldsta barnet, 1385 kr för Tvilling 1, 1314 kr för Tvilling 2 och 1318 kr för Yngsta barnet.

GRUNDER

Pappan har som grund för sina yrkanden åberopat att de är förenliga med barnens bästa samt att det är olämpligt om Mamman är ensam vårdnadshavare. Han har preciserat grunden enligt följande: Barnen träffar för närvarande honom, sin pappa, under endast korta tider och det mår de inte bra av. I nuläget är det olämpligt att barnen är så hänvisade till Mamman eftersom hon överför sin aggression och sitt icke psykiska välbefinnande på barnen genom att dra in dem i konflikten och barnen far illa. Hon är därför olämplig som boendeförälder. Pappan försöker hålla barnen utanför deras konflikt och han är därför mer lämpad att ta hand om dem. Mamman ägnar sig åt umgängessabotage, sannolikt till den grad att det kan anses utgöra en form av "parental alienation syndrome", PAS, en numera alltmer accepterad sammanfattande beteckning för en förälders samlade åtgärder för att skilja barnet från den andre föräldern. Om barnen skulle vara hos Pappan skulle de få tillgång till sina båda föräldrar. **Mamman** har som grund för sina yrkanden i vårdnadsdelen uppgivit: Det föreligger djupa samarbetsvärigheter mellan henne och Pappan. Han är olämplig som vårdnadshavare eftersom han är misstänkt för att ha begått brott emot dem. Det är mest förenligt med barnens bästa att hon får vårdnaden om barnen och att deras umgänge med Pappan begränsas. Det är även i linje med barnens vilja.

Mamman har som grund för yrkandena om underhåll uppgivit: Barnen har bott med Mamman sedan den 4 januari 2008, men beslutet om boende kom först i mars 2008. Pappan har sådana ekonomiska förhållanden att han från den 1 juli 2008, då fastigheten var såld, har ett överskott som skall komma barnen till del som standardtillägg. **Pappan** har som grund för sitt bestridande av yrkat underhållsbidrag förklarat att barnen utan beslut flyttades bort från det gemensamma hemmet trots gemensam vårdnad och beslut om boende gällt först från den 15 maj 2008 samt att det inte skall utgå standardtillägg. Han har vidare hävdat att det är Mamman som har en god

ekonomisk situation medan han har mer ordinära inkomster, för närvarande stora

utgifter och att hans ekonomiska situation är oöverblickbar före bodelningen har

slutförts.

BEVISNING

Pappan har som muntlig bevisning åberopat fritt partsförhör med sig själv samt vittnesförhör med fil.dr. och leg. psykologen Lena Hellblom Sjögren, nuvarande

kontaktpersonen Gunilla Björklund, familjebehandlaren Gun Andersson, tidigare

kontaktpersonen Mikael Danin, vännerna NN och NN. Som skriftlig bevisning har Pappan åberopat ett brev daterat den 25 januari 2009 från sin kusin NN, sakkunnigutlåtande upprättad den 17 augusti 2008 av Lena Hellblom Sjögren till närmare analys av befintligt skriftligt material åberopat kring tvisten kompletterat med muntliga uppgifter vid ett hembesök, i målet verkställd vårdnadsutredning, polisanmälningar jämte på dem följande avskrivningsbeslut, Mammans brev till Pappan den 3 september 2007, avskrift av ett sms från äldsta barnet den 12 december 2007 till Pappan s väninna, utskrift sms från ----- 24 juli 2008, utskrift sms till äldsta barnet juli 2008, beskrivning av Parental Alienation Syndrome, PAS, hämtad från Internet och skriven av Stan Hayward, Agnetea Svensson och Göta Emtestam, intyg från leg psykoterapeut Ingrid Arenäs över Pappans behandling, fotografier över Pappan tillsammans med barnen samt slutligen syn, förevisning av två korta filmer tagna med mobilkamera vid flickornas besök i Pappans nya lägenhet.

Mamman har som muntlig bevisning åberopat fritt partsförhör med sig själv samt vittnesförhör med väninnorna NN och NN, polisen Ola Sten, nuvarande kontaktpersonen Gunilla Björklund, socialsekreteraren Ingrid Siegel som genomför s.k.Trappansamtal med barnen, socialsekreteraren Annelie Broman vid Stockholms stads Kriscentrum för kvinnor, vännen NN samt Pappans tidigare hustru NN.

Som skriftlig bevisning har Mamman åberopat ett antal polisanmälningar under år 2008 och 2009, läkarjournal beträffande Tvilling 1, socialutredningar angående samtliga barnen, anmälan från en skolsköterska till socialtjänsten jämte tillhörande brev över en lärarvikariers samtal med Tvilling 1 samt journalanteckningar hos socialtjänsten avseende äldsta barnet och Tvilling 2, samt intyg från kurator Kerstin Granér över Mammans samtal med henne.

UTVECKLANDE AV TALAN

Pappan :

De var relativt gamla när de skaffade barn. Det fjärde barnet kom inte till genom ett gemensamt beslut och det skapade oenighet. Deras förhållande blev med tiden sämre. Han engagerade sig i barnen och deltog i deras aktiviteter. Han tillbringade således mycket tid med barnen, särskilt då han var arbetslös en längre tid i början av 2000- talet. Barnen tydde sig till honom och han gjorde det mesta i hemmet, förutom matlagning som hela tiden har varit Mammans intresse och område. Under 2006 uppstod problem i äktenskapet och det ledde till att de gemensamt gick på familjerådgivning, först i kyrkan och sedan på annat håll. Problemen löstes dock inte. Mamman uppviglade under den här tiden barnen emot honom. Han fick ta alla konflikter med dem ensam och var den som skulle säga ifrån. Mamman valde att anmäla alla konflikter till sociala myndigheter istället för att försöka lösa dem, trots att det ofta kunde röra smärre saker, som att Pappan sprutat vatten på en av flickorna. På grund av detta har det förekommit socialutredningar år 2001, 2002 och 2006. Pappan blev under våren 2007 deprimerad av att Mamman ständigt anmälde honom. I februari 2007 ringde Mamman till socialjouren och förklarade att hon

var rädd för Pappan. Detta ledde till att socialtjänsten gav familjen en familjebehandlare, Gun Andersson, som från mars fram till sommaren fanns med i familjen. Familjebehandlaren har uppgivit att hon uppfattat att konflikten fanns mellan föräldrarna. När utredningen i samband med insatsen var klar i juni så ville inte Mamman att Gun Andersson skulle fortsätta sitt uppdrag. Pappan hade då börjat gå i terapi och mådde bättre. Efter sommaren 2007 hade Pappan kommit fram till att han ville skiljas och han berättade detta för Mamman. Hon ville då lappa ihop äktenskapet. Hon skrev då ett brev till Pappan, den 3 september 2007, vilket utvisar detta. Pappan vidhöll sin inställning. När sedan Mamman i oktober 2007 fick veta att Pappan hade träffat en ny kvinna så förändrades hennes förhållnings sätt. Hon sa då till honom att han nu var hennes fiende, att hon skulle krossa honom och ta barnen ifrån honom. Den 22 oktober 2007 tog Mamman kontakt med socialtjänsten och framförde massiv kritik av tidigare nämnd socialtjänstutredning från juni samma år. Från den här tidpunkten började Mamman tala om att hon hade utsatts för kränkningar under årtal och hon tog kontakt med olika myndigheter för att få dem att bekräfta hennes påståenden. Mamman tog således kontakt med skolledningen för NN-skolan som i sin tur anmälde till socialtjänsten att det fanns oro för barnen genom ett brev daterat den 19 november 2007. Mamman tog kontakt med Britta Lindberg för att Britta Lindberg skulle dokumentera vad barnen uttryckt i Mammans närvaro. Socialtjänsten dokumenterade information med innebörden att skolan hade informerat den om att modern, Mamman, berättade mycket om missförhållanden i hemmet.

Mamman kontaktade polis och sedan socialjour i början av december 2007 med uppgift om bråk i hemmet. Mammans anklagelser mot Pappan accelererade under tiden de bodde kvar i samma hus, äldsta barnet sände ett sms till Pappans nya kvinna med påståenden om våldtäkt m.m. uttryckt på ett sådant sätt som till innebörd och form inte är förenligt med vad han kunde veta eller spontant engagera sig i. Den 12 december 2007 gick äldsta barnet till skolsköterskan och förklarade, bl.a. med angivande av att fadern hade kritiserat hans sätt att teckna en bil, att han ville bo hos mamma. Den 4 januari 2008 flyttade Mamman utan tidigare förvarning iväg med barnen från det gemensamma huset utan medgivande från Pappan. De hade då som nu gemensam vårdnad. Den 16 januari fick socialjouren ett anonymt samtal om att Mamman agerade gränslöst och lärde barnen ljuga. Den 3 februari 2008 anmälde NN, make till NN, trots att han bor 6 km ifrån familjen, att Pappan slog och jagade barnen. Därefter har polisanmälningar inkommit tätt, 14 stycken, flera med påstående om saker som skall ha hänt flera år bakåt i tiden. Allt har efter grundlig utredning lett till att förundersökningarna lagts ned. Barnen har inte sedan de flyttat från den gemensamma bostaden sovit över hos sin pappa mer än under det av tingsrätten beslutade sommarumgänget sommaren 2008. Mamman har inledningsvis och även efter tingsrättens beslut om umgänge med övernattnings motsatt sig att barnen sover över hos sin pappa. De umgängen som barnen har haft med sin pappa har

förstörts genom att Mamman ringer och smsar så gott som hela tiden till barnens mobiltelefoner. När barnen under andra de yngsta barnet veckan under sommaren glömde mobilerna blev umgänget bra och lugnt. Mamman har vidare vid ett tillfälle avbrutit barnens umgänge med honom genom att se till att de istället gått i söndagsskola under tre timmar. Pappan har inledningsvis efter separationen bett att få en kontaktperson i

samband med umgänge med barnen i syfte att säkerställa genom en utomstående att något konstigt inte förekommer. Umgänget med barnen sker alltid utan någon kontakt med Mamman. Att det blir så beror på att hon inte vill ha någon kontakt med Pappan utan hon låter istället allt gå igenom äldsta barnet. Det finns numera nya polisanmälningar som inte ännu är nedlagda. Den senaste gäller ett påstått ofredande mot Mamman. Vad som har hänt Pappan och vad som i övrigt förekommit sammanfaller väl med PAS. Detta syndrom kan misstänkas föreligga då ett barn utan rationell grund har utvecklat ett kraftigt och upprepat avståndstagande beteende och införlivat en monsterbild av den frånvarande föräldern som det är dokumenterat att den andra föräldraparten förmedlat. Det handlar således om att en förälder, som inte vill att den andre föräldern skall ha kontakt med barnen, tar till alla medel för att skada barnens relation till den andre föräldern. Det kan börja med något litet försåtligt som att föräldern reagerar mot barnet genom att bli sur då barnet har haft roligt hos den andre föräldern och det kan sedan utvecklas till mer kraftfullt agerande. Det finns vissa kriterier för att anse att ett uppvisat förhållningssätt innebär att en förälder agerar enligt PAS. Utgångspunkten måste vara att den alienerade förälder haft ett gott förhållande

till barnet samt att några konkreta missförhållanden inte har konstaterats. Därefter skall exempelvis några av följande förhållanden vara vid handen, nämligen att den ena föräldern har bedrivit en svartmålningskampanj mot den andre, att den andre förälderns närstående och omgivning innefattas i avståndstagandet, att svårigheter uppstår vid överlämnings- och umgängestillfällena, att barnet tar avstånd från den andre föräldern, att barnet inte uppvisar någon skuld eller ambivalens inför sitt avståndstagande av föräldern, att barnet ger reflexmässigt stöd till den som bedriver svartmålningskampanjen, att barnet är provokativt eller aggressivt under umgänge med

andre föräldern, att barnet har ett starkt beroende till den förälder som svartmålar. Pappan hade en god relation till barnen fram till hösten 2007. Detta bekräftas av vittnesuppgifter och bl.a. de fotografier som finns av honom och barnen, mobilfilmen och hans kusins brev. Efter den hösten har barnen blivit gränslösa och respektlösa i sitt förhållningssätt till honom. Han har låsts ute från sitt hem och han har blivit slagen av barnen. T.ex. har Tvilling 1 anfallit honom med stavar. Barnen har slagit honom då han kört bil och även då kontaktperson har varit närvarande.

Mamman:

De gick i familjerådgivning två gånger under 1995, först under våren och sedan i augusti. Under 2001 blev det rejäla konflikter och de fick då hjälp ifrån socialtjänsten med en familjebehandlare i samband med Yngsta barnets födelse och de hade även en stödkontakt för henne själv för avlastning. Under 2002 blev äldsta barnet misshandlad av Pappan. Han drogs i en trappa. Mamman tog då kontakt med socialtjänsten och de hade kontakt med BUP Vällingby i anledning av Pappans aggressions- och humörsvängningar. De gick sju gånger på familjerådgivning för Lena Björnson. 2003 återupptog Mamman sitt arbete som läkare och de flyttade till villan i Bromma. Fortsatta kontakter skedde i anledning av Pappans kränkningar av äldsta barnet. De gick då även på familjerådgivning liksom även under 2005. Samtal och andra åtgärder fortsatte under 2006. äldsta barnet fick ett samtalsstöd i samband med att han blivit kränkt och en av tvillingflickorna fått vatten sprutat i ansiktet. Familjerådgivning skedde åter vid 12 tillfällen. Det fanns en oro kring äldsta barnet bl.a. i samband med en incident som inträffade då äldsta barnet somnade med kläderna på utan att ha duschat. Under våren och i september 2007 fanns familjebehandlaren Gun Andersson hemma hos dem. I februari 2007 så anmäldes till socialtjänsten att Tvilling 2 hade blivit kränkt av sin pappa. äldsta barnet gick i december 2007 på samtal på BUP och Pappan var då med vid fem tillfällen. I november ansökte Pappan och Mamman strax efter varandra om äktenskapsskillnad. NN-skolan anmälde problem i familjen till socialtjänsten vid flera tillfällen. Mamman flyttade sedan från villan i Bromma för att situationen var ohållbar. Ett antal polisanmälningar riktade mot Pappan har sedan gjorts fram till februari 2009. Även barnen själva har anmält sin pappa. Några övernattnings har inte ägt rum på barnens begäran.

Våren 2008 var en kaotisk vår i familjen. Pappan var kvar i villan. Han kan inte sätta gränser för barnen. Från den 2 juli 2007 fanns en kontaktperson, Mikael Danin, med vid umgängen. Denne blev senare på grund av egen sjukdom avlöst av Gunilla Björklund som därefter var med vid varje tillfälle. Vårdnadsutredningen visar att barnen vill bo hos sin mamma. Barnen har gått i samtal enligt Trappan-modellen med Ingrid Siegel och hon rekommenderar att de har fortsatt kontakt med BUP. De finns kvarstående ej nedlagda polisanmälningar från den 16 juni 2008 och framåt, bl.a. rörande en händelse den 13 juni då Pappan skall ha dragit ett barn i armen och barnet sedan trillat när han släppt varpå han skall ha satt krokben. Barnen far illa av faderns bristande omsorgsförmåga. Journalanteckningar gjorda av en vårdcentral beträffande Tvilling 1 styrker detta liksom journalanteckningarna från socialtjänsten. Mamman har sagt till att hon inte vill att barnen skall utredas av psykologen Lena Hellblom Sjögren och det är direkt olämpligt att hon har träffat barnen utan hennes tillåtelse. Det behövs en seriös riskbedömning inför barnens umgänge med Pappan.

DOMSKÅL

Den inte direkt uttalade, men likväl manifesta kärnan i Mammans talan utgörs av olika påståenden som sammantaget avses visa att Pappan är olämplig som vårdnadshavare. Detta på grund av att han, vid tvistens uppkomst och redan dessförinnan sedan årtal bakåt, misshandlar, kränker henne och barnen och på grund av att han även har våldtagit henne och sina tidigare fruar. Pappan har bestritt

dessa påståenden. Det enda som är ostridigt avseende Pappans påstådda agerande är att han vid ett tillfälle har mulat äldsta barnet med snö, att han vid ett annat tillfälle fört en trasa till äldsta barnets ansikte, att han sprutat Tvilling 1 i ansikte med vatten samt att han vid några tillfällen hållit fast något av barnen i båda armarna. Pappan har vidare bestritt att han skulle ha humörsvägningar men han har framhållit att han, trots att han inte är särskilt temperamentsfull, naturligtvis kan bli arg.

Tingsrätten prövar inledningsvis vad som finns till stöd för Mammans påståenden.

Påståenden om att Pappan har gjort sig skyldig till brott.

Allmänt.

Mamman har levt med Pappan sedan sommaren 1993. Efter att ansökan om äktenskapsskillnad inkommit till tingsrätten, 2007, har hon polisanmält honom för brott. Hon har således bl.a. dels under 2008 i februari anmält honom för grov fridskränkning sedan februari, för hemfridsbrott vid tre tillfällen under februari samt därefter för misshandel mot de tre döttrarna den 28 mars, för misshandel mot Tvilling 1 den 13 juni, den 27 juni, den 18 juli, den 14 november, den 7 december, för misshandel mot Tvilling 1 och Tvilling 2 den 25 december, dels under 2009 för misshandel mot samtliga barn den 31 januari. I samband med detta har journalanteckningar från vårdcentral rörande Tvilling 1 återopats. Åklagare har den 14 maj 2008 lagt ned de då femton aktuella förundersökningarna. Dessa har gällt såväl misshandel, grov kvinnofridskränkning, grov fridskränkning, våldtäkt, ofredande som hemfridsbrott. De återkommande skälen för detta har varit följande: "Det finns inte längre anledning att fullfölja förundersökningen. På det utredningsmaterial som nu föreligger går det inte att bevisa att den eller de som varit misstänkta har gjort sig skyldiga till brott. Ytterligare utredning kan inte antas förändra bevisläget på ett avgörande sätt."

Brott mot barnen.

Av de polisanmälningar som tingsrätten har fått ta del av, en del nedlagda och en del nyttillkomna, framgår följande i sak om påstådda brott, vilka alla avser barnen. Pappan har tre gånger i februari 2008 olovligen trängt in i Mammans bostad trots att hon sagt att han inte får komma in. I juni 2008 har Pappan dragit i Tvilling 1s arm så att hon har fått blåmärken och sedan släppt henne så att hon har fallit. Pappan har i juli 2008 då barnen lekt kull tagit tag i Tvilling 1s högra ben och hon föll till marken. Vid samma tillfälle stampade han på hennes fot. I november 2008 har Pappan tagit tag i Tvilling 1s armar och ruskat henne hårt. I början av december 2008 har Pappan lyft upp Tvilling 1 i armarna och det gjorde ont. Den 25 december 2008 skall Pappan ha slagit Tvilling 1 i huvudet flera gånger. Den 31 januari 2009 skall Pappan ha jagat barnen i mörkret. Pappan har förklarat att han har önskat säga adjö eller på annat sätt komma i kontakt med barnen vid de tre tillfällen han polisanmälts för

hemfridsbrott. Pappan har vidare invänt att barnen har agerat aggressivt mot honom genom att slå och sparka honom, att de vid ett tillfälle hade tagit hans mobil så han fick jaga dem för att få den tillbaka och att han vid ett annat tillfälle åkte efter dem i bil eftersom han hade blivit orolig för dem när de sprang ut i natten. Tingsrätten noterar det som inte i sig så anmärkningsvärt att Pappan strax efter Mammans flytt befunnit sig i hennes bostad och att det på grund av den spända situationen uppstått någon oenighet om hans vistelse där. Av polisanmälningarna och hörda vittnen, polisen Ola Sten, väninnorna NN och NN, vilka av olika skäl kallats till platsen, framgår att ingen har sett Pappan slå barnen utan att de har kommit in i ett senare skede efter att påstådd misshandel skall ha ägt rum. Ola Sten har uppgivit att Pappan av barnen fräntagits sin mobil och att han fick tillbaka den. Han har poängterat att barnen var samlade, kontrollerade och talade med vuxet språk medan mannen var upprörd och var angelägen om att få berätta sin version. Tingsrätten noterar här att det förefaller egenartat att den som påstår sig ha blivit kastad i marken, Tvilling 1, är lugn, medan det är mer begripligt att den som uppfattar sig utsatt för osanna anklagelser är upprörd. De hörda väninnorna har före och efter händelserna fått höra från Mamman vad hon ansett om saken. Det är uppenbart att de därmed har kunnat påverkas att uppfatta upprördheten i situationen och det förhållandet att Pappan höll i barnet som att det var Pappan som var angriparen. Något som motsäger Pappans uppgift om att förhållandet var det motsatta föreligger inte. Genom Mikael Danins utsaga är det visat att Pappans påstående om att barnen angriper honom inte är orimligt. Mikael Danin har vid flera tillfällen under sin tid som kontaktperson sett att barnen har spelat ut mot sin pappa, att barnen sparkat och rivit Pappan samt att särskilt Tvilling 1 har varit aggressiv. Något skäl för att misstro Mikael Danins uppgifter finns inte. Avslutningsvis noterar tingsrätten att de påstådda gärningarna mot barnen i inget fall har haft karaktär av att någon skulle ha fått regelrätt stryk av sin pappa, således karaktär av en mer otvetydig misshandel, utan påstått handlingssätt faller istället inom ramen för den turbulens som kan uppstå när barn av olika skäl vill hävda sin vilja, trotsa. Tingsrätten finner således att det inte framkommit skäl för att tingsrätten skall lägga Mammans påståenden om hemfridsbrott och brott mot barnen till grund för sin prövning.

Brott mot Mamman .

Mamman har i viss omfattning preciserat sina uppgifter om Pappans våld mot henne. Vad hon må ha sagt till polisen framgår inte av ingivet material. Hon har således i tingsrätten påstått följande. Någon gång efter att hon hade fött sista barnet, Yngsta barnet, har Pappan "slängt sig på för att ha sex" och att hon då sagt nej och han då sagt att när kvinnor säger nej så menar de ja. Hon har senare fått reda på att det var en våldtäkt. Hon hade då en gång tidigare i början av äktenskapet blivit våldtagen. Även Pappans tidigare hustru har utsatts för övergrepp och våldtäkter, såväl NN som hans första fru. Första frun har sagt att blåmärken och våldtäkterna/övergreppen inte var värst utan den psykiska misshandeln. Pappans andra hustru NN, som hon nu har talat med 2-3 gånger, har berättat för henne att hon dagligen blev våldtagen av Pappan, 5-6 ggr. Mamman har på fråga bekräftat att det handlade om dagliga våldtäkter och att det har NN berättat för henne i februari 2008. Mamman har framhållit att hon inte har anledning att ifrågasätta NN:s uppgift. Pappan har vidare under 1994 berättat för Mamman att han hade långtgående planer på att mörda NN, eftersom han hatade henne. Slutligen noterar tingsrätten att Mamman har förklarat att hon tycker att det är obehagligt att träffa någon som har misshandlat henne i 14 år. Hon har påstått att Pappan blir en annan person när de har stängt dörren om sig. Mamman har dock inte redogjort för något tillfälle när Pappan faktiskt skall ha misshandlat henne eller på vilket sätt han i sådant fall har agerat. Det enda hon refererat till är att hon redan i Saudiarabien 1993/94 hade blåmärken och därför hade långärmad klädsel. Tingsrätten kan inledningsvis konstatera att Mamman s påståenden om Pappans beteende mot henne är oprecisa och svepande. Detta minskar deras trovärdighet. De förefaller vara efterkonstruerade/sökta. Den som blir våldtagen vet om det när det sker. Det kan inte konstateras i efterhand. Mammans påståenden om Pappans agerande mot den tidigare hustrun förefaller tveksamma redan på grund av den påstådda omfattningen. Påståendena har därtill blivit helt motsagda av NN som på fråga i rätten förklarat att hon inte har blivit våldtagen av Pappan. Mammans uppgift här är således en ren lögn. Hon vill uppenbart svartmåla Pappan och hon drar sig inte ens för att ljuga och, såvitt tingsrätten kunnat iaktta, blygs hon inte heller när lögnen blir uppenbar. Detta förhållande minskar hennes trovärdighet i hög grad. I samma riktning talar hennes påstående om att Pappan redan tidigt i deras förhållande, före barnens födelse, skulle ha berättat för henne om att han hade haft långtgående planer om att mörda NN och att han redan då skulle ha varit våldsam mot Mamman och givit henne blåmärken samtidigt. Det förefaller därtill helt osannolikt att en så fri och självständig kvinna som Mamman – med god utbildning, kvalificerat yrke och god ekonomi – inte bara skulle ha ett förhållande med en sådan man utan därtill med den vetskapen i bagaget skulle välja att skaffa fyra barn tillsammans med honom.

Mamman har således hävdad att hon är en kvinna, som under lång tid utsatts för fysiskt och psykiskt förtryck. Den bild som hon har förmedlat har redan genom den uppenbara lögnen och orimligheten i hennes hittills framförda påståenden avsevärt krackelerats. Därtill finns i målet flera andra omständigheter som utvisar att såväl Mamman s agerande som Pappan s agerande inte är förenligt med en sådan påstådd relation mellan de före detta makarna.

Det finns generellt iakttagbara och återkommande mönster för hur en våldsdominerad relation ser ut. Som regel har de kvinnor, som lever under manlig kontroll, makt och våldsutövning på grund av sitt beroende av mannen och sitt sedan lång tid förminskade

livsutrymme och vikande antal yttre kontakter, svårt att bryta upp. När ett uppbrott kommer till stånd, brukar det ske i samband med en särskilt våldsamma händelse, vilken har utlösts av att kvinnan signalerat sin vilja att lämna mannen. I samband med den våldsamma händelsen inser kvinnan att hon nått en gräns, har fått nog och därefter flyttar kvinnan omedelbart. Hon berättar då mitt i den avslutande händelsens centrum vad som hänt för polis. Därefter kan dock kvinnan ha svårt att stå för sin berättelse. Hon tar ofta på sig ett eget stort ansvar för vad som hänt och hon förminskar därtill inte sällan det negativa i mannens agerande. Hon uppvisar således ambivalens.

Mamman har inte uppvisat någon ambivalens inför sitt agerande mot Pappan. Något dramatiskt eller våldsamt händelseskeende i samband med uppbrottet har inte påtalats. Det är inte heller visat att det var Mamman som tog initiativ till skilsmässan. Tvärtom utvisar hennes brev att hon i vart fall i september 2007 var angelägen om att relationen skulle bestå. Alla kontakter med familjerådgivning och sociala myndigheter som har kommit till stånd under äktenskapet har haft Mamman som initiativtagare. Hon har således inte varit passiv. Hon har haft handlingsutrymme. Under dessa kontakter har hon inte riktat något fokus på misshandel eller förtryck utan det som har påtalats är istället samarbetssvårigheter mellan parterna och en önskan om att Pappan skall förändras som person. Enligt vad Mamman uppgivit så har hon uppfattat det som ett problem att Pappan inte lyssnar på henne. Hon ville, enligt egen uppgift här i

rätten, få någon annan att säga till Pappan att han gjorde fel; Hon har uttryckt att "han kan inte ge henne eller barnen någon bekräftelse, han mobbar barnen, han har ingen inlevelseförmåga, han är handikappad". Enligt egen uppgift har hon haft funderingar om vad som fattas honom, om psykopati, om adhd. Hon tycker i vart fall att han bör söka psykiatrisk hjälp. Pappan har i sin tur bekräftat hennes redovisade inställning genom att bl.a. uppge att Mamman under äktenskapet ofta hackade på honom, att hon ville att saker skulle göras på visst vis, att hon aldrig ändrade sig eller gav sig samt att hon påstått att han hade Asperger samt var psykopat. Mamman har inte påstått att Pappan på något sätt agerat bestraffande eller hämnande mot henne på grund av vad hon sagt om honom. Annars är det brukligt att en kvinna får ta emot bestraffning för alla handlingar som mannen finner vara misshagliga från hennes sida. Pappan har istället till synes utan särskild övertalning gått i familjerådgivning, på Kometsamtal för att bli en bättre pappa, haft familjebehandlare i hemmet m.m. Han har till och med själv begärt och tilldelats kontaktperson att närvara vid umgångena med barnen. Tingsrätten kan konstatera att Pappan således medverkat till - eller i vart fall inte motsatt sig - att olika vårdkontakter tagits och genomförts och det även innan ansökan om äktenskapsskillnad ingavs. Utan hans medverkan hade de inte kommit till stånd eftersom vårdnaden var gemensam och allt har handlat om stöd som erbjuds på frivillig grund till barnen eller behandlingar som han själv frivilligt ställt upp på. Den man som slår brukar vara mycket noga med att inte ge någon annan insyn i de egna förhållanden och än mer sällsynt är det att en sådan man frivilligt ställer upp på samtal som syftar till egen förändring. De män, som har ett sådant förhållande till sina kvinnor som Mamman påstått att Pappan haft till henne, ansöker inte om äktenskapsskillnad. Deras agerande syftar till att hålla kvar kvinnan. Här är det bevisligen Pappan som bröt upp från förhållandet. Mamman har vidare påstått att hon och barnen är rädda för Pappan. Detta

har enligt hennes uppgift lett till att hon överhuvudtaget inte vill tala med honom, inte i telefon, inte via sms eller mail. Hon har dock själv - trots uttrycklig fråga - avstått att ange vad hon i sådant fall är rädd för. Det är genom vittnesutsagor visat att barnen slår sin pappa. Barn som är rädda för sin pappa slår inte honom. Sådana barn går på tå och undviker att utmana den som de är rädda för. Barn som är rädda för sin pappa lämnar inte bostaden och går inte ifrån honom för natten när han har umgängesrätten. Barn som är rädda för sin pappa väljer inte att sova i en bil när säng anvisas. Barn som är rädda agerar inte "uppkäftigt" med häftiga ordväxlingar när de blir motsagda av andra vuxna,

som de enligt NN gjorde vid sin vistelse hos honom och hans fru under sommaren 2008. Barn som är rädda för sin pappa förväntar sig istället i alla sådana lägen repressalier från sin pappa och undviker därför att trotsa pappans vilja. Något som utvisar att Mamman och barnen har eller har haft verkliga skäl för sin påstådda rädsla för Pappan har således inte visats. I en våldsrelaterad relation är ofta barnen lika underkuvade som kvinnan. De här barnen är inte underkuvade. Bilden av Mammans respektive Pappans förhållningssätt och agerande avviker således i flera avseende mot vad som kan förväntas i en våldsdominerad relation. Mamman har varit motorn i relationen. Hon är därmed inte den part som saknat handlingsutrymme. Tingsrätten finner således sammantaget att det inte finns något som styrker att Pappan skall ha begått brott mot någon i familjen och uppgifter kring händelseskeendena tyder närmast på att hans roll har varit mer passiv.

Karaktern av Mammans aktiva agerande.

Svartmålning.

Fokus i målet och under huvudförhandlingen har i mycket varit riktat mot Pappan. Mamman har inte i någon större utsträckning visat på varför hon skulle vara lämpad eller mer lämpad som vårdnadshavare. Hon har således inte presenterat sig som vårdnadshavare i något brett perspektiv, inte ens i ett ytligt sådant. Hon har istället i allt väsentligt hänvisat till att det är barnens vilja att bo hos henne och att de inte vill umgås så mycket med sin pappa, att de är rädda och att de inte vill sova över hos honom. Tingsrätten återkommer senare till frågan om barnens vilja. Först finner tingsrätten skäl att granska hennes eget agerande gentemot barnen och deras pappa före och efter skilsmässan, vilket varken saknar betydelse för frågan om barnens vilja eller för bedömningen av vårdnadsfrågan. Det är tydligt att Mamman har uppfattat att problemen i familjen beror på Pappan. Från i vart fall år 2006 har hon fokus på att Pappan agerar fel. Det är hon som tar initiativ till att äldsta barnet får gå i stödsamtal med bl.a. angivande av att Pappan tryckt en trasan i äldsta barnets ansikte som skäl; Pappa hade satt den i ansiktet på honom efter att äldsta barnet hade bråkat med en av sina systrar. I anledning av uppgifter om öppna konflikter i familjen sattes familjebehandlare in. Sedan är det Pappan som är den av föräldrarna som får inleda deltagandet i föräldrautbildningen Komet. Detta stöder Pappans bild av att Mamman hela tiden vill att det är han skall ändra sig. Mamman har vidare tagit fortsatta initiativ till att samtal anordnades i socialtjänstens regi. Våren 2008 gick alla i samtal, först med äldsta barnet och därefter med de andra barnen i anledning av att dessa skulle ha utsatts för våld och sett våld. Ingrid Siegel som höll i samtalen med barnen, vilka skedde enligt den s.k. Trappanmodellen, har uppgivit att Mamman som förälder var med första gången för att ge en ram för samtalen. Ingrid Siegel har därefter pratat med barnen i omgångar om händelser som återkommer i detta mål gång på gång; mulningen, pappa tagit hårt i handleden, att flickorna inte vill sova över, om jakten i samband med en mobil etc. Allt har handlat om deras pappas beteende mot dem. Ingrid Siegel har berättat, att det inte har varit svårt att prata med barnen om detta och att hennes utgångspunkt är att de skall bli trodda samt att hon inte kan avgöra vad som är fantasi och verklighet när de har talat om rädsla. Tingsrätten kan konstatera att något som utvisar att barnen själva vid den här tidpunkten, våren 2007, upplevde några djupare problem eller själva kände sig kränkta finns inte. Ord som kränkning syns vara deras mammas uttryckssätt. De händelser som barnen genom samtalen har erbjudits bearbeta förefaller, med respekt för vars och ens upplevelse i varje enskilt fall, ha mer karaktär av mer ordinära missförstånd och klumpigheter än de grava missförhållanden som socialtjänsten annars ofta har att bereda resurser för att avhjälpa. Detta innebär naturligtvis inte att tingsrätten i sig anser att det självklart skulle vara en bra uppfostringsmetod att rätta barnen genom att låta barnen uppleva samma handling som barnet utsatt ett annat barn för. Men tingsrätten finner likväl agerandet hamna inom mer normala tillkortakommande inför val av uppfostringsmetod. Såvitt framkommit i målet har dock problemen i familjen fram till hösten 2007 för socialtjänsten och andra framstått som i huvudsak relaterade till båda parter. Genom familjebehandlaren Gun Anderssons vittnesmål har tydliggjorts att såväl Mamman som Pappan var delaktiga i konflikten. De talade och grälade, enligt Gun Andersson, båda helt öppet inför barnen om olika problem. Gun Anderssons uppdrag våren 2007 var att hjälpa dem i deras relation och att utveckla deras förmåga som föräldrar eftersom de problem de hade påverkade barnen negativt. Hon har uppgivit att det oftast vid hennes samtal var Mamman som tog upp olika saker, att hon var mer på, att Mamman sökte bekräftelse av Pappan men att båda makarna hade en oförmåga att lyssna på varandra samt att Pappan ofta gick in i försvar och då genom att skrika. Enligt hennes uppfattning så gick ändå samtalen framåt och de började båda lyssna på varandra. Sommaren blev bra. Hon såg dock inget uttryck för kärlek i deras förhållande men där fanns en längtan. Efter sommaren fick hon veta att Pappan ville skiljas. Hon hade inte uppfattat att förhållandet var på väg dit. Det är helt klart att Mamman efter oktober 2007 ytterligare har ökat sin aktivitet och att den handlat om att för

utomstående, myndigheter och vänner förmedla en bild av att det var Pappan ensam som utgjorde problemet. Vid den här tiden bodde barnen fortfarande tillsammans med båda föräldrarna i villan. Efter en kort tid skedde dock en uppdelning så att Pappan bodde i källarvåningen. Den 2 december 2007 ringde Mamman till socialjournen. Enligt anteckningar från socialjournen, Irene Johansson, har Mamman först ringt polisen som dock hänvisat henne till socialjournen och Mamman berättade sedan för journen "att paret nu är skilda men bor fortfarande under samma tak i villan. Mannen bor i källarlägenheten men vistas ofta i övriga huset. Ikväll har uppstått bråk mellan föräldrarna och Mamman har låst ut Pappan i källaren. Hon säger att han har de två minsta barnen som gisslan och bankar nu på den låsta dörren. Mamman är rädd för Pappan och vill inte släppa in honom. Jag får mobilnumret till Pappan och ringer upp honom. Han säger att han bråkar inte utan vill bara komma in i huset för att hämta sina saker. Han säger att barnen vill sova med honom i källaren". Mamman har inte invänt i rätten mot vad som antecknats. Som tingsrätten förstår det har således Mamman valt att låsa in Pappan i källarvåningen och det i ett läge då han hade två döttrar hos sig. När socialjournen kom till platsen fanns, enligt socialjournens anteckningar, Pappan på övervåningen och nattade de två minsta barnen och Mamman berättade att han slank in när hon släppte in barnen. Mamman visade även en bok som hon höll på att läsa som handlade om att leva med en psykopat och hon sa bl.a. "att Pappan var precis så som boken beskriver att psykopaten är, han har våldtagit, tryckt ner och kontrollerat henne under de 14 åren de har varit gifta. Mamman har ringt till Pappans två f.d. fruar som har samma bild av Pappan, han har våldtagit dem också, dagligen. Det är svårt att begränsa Mammans ordflöde, hon vill beskriva hur Pappan är." Den antecknade händelsen utvisar enligt tingsrätten att Mamman vid den här tidpunkten, i början av december 2007, var helt främmande för att de båda delade hus och vårdnad. Hon tog istället sig själv friheten att beskriva Pappan som en lagbrytare trots att det faktiskt var hon, som hade låst in honom och flickorna i en del av det gemensamma huset. Någon gisslan hade i vart fall inte Pappan tagit och det var därtill endast hon själv som hade möjligheten att öppna dörren för flickorna, inte Pappan. Hennes agerande kan mot den bakgrunden endast haft ett syfte, nämligen att ställa Pappan i dålig dager. Att påståendet om psykopati inte var en engångsföreteelse från Mammans sida utvisar vittnesmålet med NN. Hon, som känt Mamman i 20 år och som är gudmor till äldsta barnet, har i rätten berättat hur Mamman under hösten 2007 ville få henne att säga att Pappan är psykopat och när NN inte gick med på detta så bröt Mamman enligt NN kontakten med henne. Vad Mamman har kunnat vinna på att begära något sådant av en väninna kan i vart fall inte vara förenligt med någon seriös oro över Pappan. Mammans skäl för att få Pappan omtalad som psykopat kan därför endast ha haft till syfte att få övertag över honom, svartmåla honom. Genom de skriftliga handlingarna som ingivits i målet är det klarlagt att Mamman efter oktober 2007 har tagit kontakt med flera myndighetspersoner och att hon vid varje kontakt förmedlat en negativ bild av Pappan. I dessa dokument återkommer nämligen uppgiften om att modern (Mamman) har tagit kontakt, berättat om mannen och missförhållanden i hemmet och önskat att myndigheten, skolan etc. skall agera. Ett sådant handlande är i sig extraordinärt, särskilt i den omfattning som här har förekommit. Normalt sett vänder sig den som behöver hjälp själv till socialtjänsten. Skälet för att hon vill att flera skall agera i samma ärende kan inte vara annat än att hon vill stärka sin position gentemot socialtjänsten och Pappan

Det är ostridigt att Mamman utan samråd med Pappan och utan att ge honom någon information i förväg flyttade ut från den gemensamma bostaden med barnen en dag i början av januari 2008 till en lägenhet som hon inte hade berättat för Pappan att hon hade skaffat sig. Parterna hade vid den tidpunkten gemensam vårdnad och något beslut i frågan var inte fattat av tingsrätten. Att flytta barnen från en förälder som de har bott med hela sitt liv utan förberedelse och övervägande är mycket ingripande inte bara för föräldern utan även för barnen. Vad skall de förstå och tro om detta? Att Pappan blir ledsen och bestört må vara en sak, men vilken bild får barnen av sin pappa? Detta är en sådan åtgärd som definitivt skadar deras förhållande till deras pappa, som sår osäkerhet. Tingsrätten kan inte se att Mamman har påvisat några godtagbara skäl för sin åtgärd. Barnen var inte i fara. Föräldrarnas återkommande gräl har de av allt att döma varit vana vid så att tid borde finnas att avvakta ett mer välplanerat beslut. Någon misshandel eller hot mot barnens eller hennes egen säkerhet förelåg inte. Påståendena om detta har visat sig sakna bäring.

Mamman har även under hösten 2007 börjat berätta för några väninnor om hur hon har haft det i sitt äktenskap. Tingsrätten noterar att dessa inte har fått veta något förrän Mamman uppenbarligen kan ha egna intressen helt stridande mot Pappans. Sedan väninnorna fått kunskap om Mammans version har Mamman sett till att de har tillkallats till platsen när något liknande bråk uppstått kring Pappan. Vittnena NN och NN har i det sammanhanget uppenbarligen fått omfattande information om Mammans egen version av de händelseförlopp som de ombetts att vittna om och det till den grad att

de först efter flera frågor har medgivit att de själva faktiskt inte sett något våld från Pappans sida vid det aktuella tillfället. Tingsrätten kan konstatera att vad de istället faktiskt har bevittnat är att relationen mellan Mamman och Pappan var ansträngd och svår efter en separation, vilket i sig tyvärr inte är något ovanligt förhållande men inte tillför något som belyser barnens verkliga situation. Mamman sökte sig även hösten 2007 till socialsekreteraren Annelie Broman, Kriscentrum för kvinnor. Annelie Broman har i sitt vittnesmål uppgivit att hon har tagit Mammans uppgifter för goda, även de som Mamman har lämnat om våldtäkterna vilka enligt Annelie Broman inte beskrivits närmare. Annelie Broman har berättat att hennes insats normalt handlar om 10-15 samtal i en krissituation och att om ytterligare behandling, mer djupgående terapi, behövs slussas kvinnorna vidare. Krissamtalen innefattar således inte någon penetrering av grunden för påstådda upplevelser/känslor eller någon konfrontation med eventuella andra möjliga alternativa scenarier. Enligt Annelie Broman har hennes kontakt med Mamman varit mer omfattande än brukligt, ungefär dubbelt så omfattande, och den har därutöver innefattat mail och telefonsamtal. Den är ännu inte avslutad. Vad Annelie Broman uppgivit om Mammans förhållanden kan mot den bakgrunden inte tillföra något i sak eftersom hon utan kritisk hållning utgått från vad Mamman har sagt. Vad däremot framkommer är att Mamman har sökt ännu en kontakt till stöd för sin

ståndpunkt och funnit någon som var i en sådan situation att Mammans uppgifter kunde förväntas accepteras. Vad Mamman därutöver fått ut av denna kontakt har inte framgått.

Barnen som budbärare.

Även barnen har förmedlat negativa budskap om fadern i flera fall. Inom en månad efter att skilsmäsoansökan gick äldsta barnet, då 12 år gammal, till skolläkarmottagningen med sin lärare och förklarade att han ville bo hos sin mamma. Han var då förberedd på det sättet att han hade med sig en lapp på vilken alla pappas oförrätter mot honom genom åren stod uppskrivna. I mitten av november 2007 strax efter att Mamman talat med skolledningen om Pappans aggressivitet anförtror sig Tvilling 2, då 8 år, åt NN-skolans personal. Tvilling 2 berättade då bl.a. att hon kände sig otrygg, var rädd för att hennes pappa skall bli förbannad samt att mamma sagt till henne att pappa tänkte döda mamman och att hon var rädd för att han skulle göra det. I mars 2008 bar Tvilling 1 att få tala med sin klasslärare och hon berättade då bl.a. att pappa blivit arg för att han trodde att de hade tagit hans mobil, jagade dem, höll fast Tvilling 1 och sedan ringde Tvilling 1 mamma och bad henne ringa polisen och sedan ringde hon själv polisen samt en vän till familjen, varefter Tvilling 1 uppvisade ett rödaktigt blåmärke på höger överarm. En dag i vecka 9 år 2008 sa Yngsta barnet, fortfarande 6 år gammal, till sin pappa att hon inte ville att han skall komma till hennes lekskola. Pappan hade då valt att hälsa på. Yngsta barnet har då, enligt vad förskolepedagogen på skolan har uppgivit och vårdnadsutredarna nedtecknat, sagt att pappa är dum och pedagogen har även noterat att Yngsta barnet är mer orolig än tidigare. Alla barnen har således efter att deras föräldrars separation var ett faktum, omgående eller inom några månader därefter, berättat negativa saker om sin pappa för utomstående och valt att dessutom göra det inför personer som hade någon slags myndighetsställning. Tingsrätten måste poängtera att barn sällan självmant lämnar ut sina föräldrar till utomstående. För barnet upp till en viss ålder, senast till tonåren, är föräldern/a något självklart älskat, ramen för barnets liv. Barnen håller på sina föräldrar såsom de håller på sig själva. Föräldrarna är den grundläggande förutsättningen för livet och barnet saknar egentliga jämförelser för vad som är en bra eller dålig förälder. Att barn i den åldern på egen hand tar kontakt med utomstående för att klaga på en förälder är därför mycket sällsynt. För att barnen skall kunna göra detta fordras något extraordinärt. Samtliga barnen har dock här plötsligt agerat till synes självständigt för att sprida negativa saker om sin pappa. Tingsrätten kan inte se annat än att det extraordinära här är att den andra viktiga personen i barnens liv, barnets mamma Mamman, utnyttjandet den osäkerhet och sårbarhet som barn känner då föräldrarna skiljs. De har sett bråken och Mamman har gjort Pappan ensam skyldig. Mamman måste ha ställt outtalade eller tydliga krav på barnen att agera i lojalitet med henne. Om de händelser som barnen har tagit upp hade varit av en mer påtaglig och allvarlig beskaffenhet hade tingsrätten haft anledning att fundera i andra banor men vad de har lagt sin pappa till last, är utöver mammans påstående att han skall döda henne, inte sådana att de bryter ett barns naturligt starka lojalitet med sin förälder. Att Mamman finns med i spelet blir även tydligt genom det sms som i äldsta barnet namn sändes till den kvinna som Pappan träffat hösten 2007. Meddelandet var sänt från Mammans telefon och de påståenden om våldtäkt och faderns förrädisk inledande snällhet av ett förhållande, som där görs, kan inte äldsta barnet själv ha kommit på. Likaså syns hennes ande över såväl den av äldsta barnet i förväg författade lappen inför samtalet med skolläraren som Tvilling 2s uppgift om att pappa skall döda mamma. Det skall i detta sammanhang noteras att socialtjänsten dessförinnan hade noterat äldsta barnet eget man i yngsta

barn behov av sin pappa. Vidare var Tvilling 1 uppenbart på det klara med hur hon skulle handla vid bråk. Vid händelsen då barnen skulle ha jagats och Pappan skulle ha blivit av med sin mobil agerade Tvilling 1 lugnt, samlat och vuxet vid polisens ankomst enligt polismannen Ola Sten. Det är ostridigt att Tvilling 1 då även tog kontakt med mamma. Mammans instruktioner skymtar även bakom Tvilling 1s agerande inför skolläraren och vid hennes uppvisande av blåmärket. Tvilling 2 har fått del av allvarliga anklagelser som Mamman har mot Pappan och Yngsta barnet visste inte hur hon skall agera när pappa kom till förskolan utan hon var orolig men medgav ändå på fråga att hon tyckte lite om pappa inför förskolepedagogen. Det fanns som tingsrätten uppfattar det en tydlig metod i barnens agerande. De skulle säkra att andra fick del av deras negativa uppgifter om sin pappa. Det framstår som klart att Mamman involverat barnen i sin svartmålningskampanj mot Pappan. Därutöver var det skadligt för barnen att den fick omfatta så allvarliga och lösa påståenden från Mamman s sida som att pappa skall döda mamma och våldtäkter.

Barnens bild av Pappan .

Målet har inte präglats av så många positiva bilder. Likväl har de funnits. De titthål, som lämnats till den värld av glädje och stolthet som ofta är förenat med gemenskapen med barn, har förmedlats främst av Pappan, av Lena Hellblom Sjögren, av NN och NN.

Följande uppgifter finns rörande tiden före separationen. NN har berättat att hon ofta beundrat paret för deras fina och harmoniska barn, att hon tillsammans med familjen haft mycket roligt, samt att Pappan ofta nattade barnen medan Mamman lagade god och sund mat. Även Mammans väninnor NN och har förmedlat bilden av att de barn som de från början kände var trevliga, försigkomna, begåvade, öppna, självständiga, väluppfostrade och tillgivna. NN som hörts på Mammans begäran och som är gudfar till äldsta barnet, har uppgivit att han inte uppfattat barnen som otrygga med Pappan före skilsmässan och Pappan då har umgåtts lite kroppsligt robust med barnen men att detta inte är något som äldsta barnet har reagerat på tidigare. Följande uppgifter finns rörande förhållandena i tiden från 2007. Familjebehandlaren Gun Andersson, som såg barnen våren 2007, har förklarat att barnen inte var rädda för Pappan och att hon sett hur äldsta barnet kom och la sig på sin pappa vid ett tillfälle och hur även de övriga barnen sökte sådan kontakt. Mikael Danin, som på Pappans önskan var kontaktperson vid umgängen, har förklarat att om han hade uppfattat Pappan som en dålig pappa så hade han avbrutit sitt uppdrag vilket även skett om han hade uppfattat att något barn varit illa. Han har poängterat att det generellt sett är svårt att vara pappa vid enbart enstaka tillfällen samt att barnens umgänge med Pappan särskilt inledningsvis innehöll mycket utåtagerande, aggression och taggighet från barnens sida och att Pappan då kanske borde ha skyddat sig bättre. NN, som har känt Pappan sedan studietiden, har uppfattat att det fanns en god och bra relation mellan Pappan och barnen; de klängde t.ex. ofta på honom. När Pappan sommaren 2008 var tillsammans med barnen på hans sommarställe fanns dock en stor förändring av barnens beteende; de tålde inte längre att bli motsagda utan det resulterade i häftiga ordväxlingar. Pappan har berättat med värme om hur trevligt barnen och han hade under de yngsta barnet veckan i skärgården och han har stolt förevisat mobilfilmen med sina glatt pladdrande döttrar i hans nya hem. Psykologen Lena Hellblom Sjögren träffade barnen i Pappans hem sommaren 2008 och hon uppfattade då att det fanns en lugn och trygg stämning i hemmet; var och en sysslade med sitt och de sökte vid behov kontakt med varandra och henne. Hon har även berättat att de två yngre flickorna själva sökte fysisk kontakt med sin pappa. I vårdnadsutredningen, färdigställd senhösten 2008, noterar utredarna att "moderns negativa känslor och åsikter av fadern färgar av sig på barnen framför allt äldsta barnet behandlas av modern som en jämlikt en vuxen samtalspart. Barnens roll som medverkande i vuxenkonflikten har tagit över deras utrymme för sina egna liv som barn. Barnens avoga beteende gentemot fadern bekräftas av utredarna när barnen och fadern ska ha samtal tillsammans på familjerätten. Barnen hälsar inte på fadern när han kommer till förvaltningens lokaler. Under samtalet uppträder de äldsta barnen gränslöst och visar inte respekt för fadern och gaddar ihop sig mot honom." . Utredarna anser barnens avståndstagande "vara oroväckande, då barnen enligt utredarnas bedömning far illa av att befinna sig i denna maktposition gentemot fadern och använda detta i form av hatiskt och aggressivt beteende mot fadern." Tingsrätten finner sammantaget att detta utvisar att barnen tidigare före separationen haft en närhet till Pappan som utvisar en förtrolighet inför honom, inte rädsla. I uppgifter därefter finns fortfarande kvar ögonblick av glädje och avspändhet. I den mån förhållandet nu förändrats så utgör inte deras ibland demonstrerade avståndstagande självklart bevis på rädsla. Snarare verkar barnen dels fullständigt okänsliga inför vad de gör mot Pappan, dels agera aggressivt främst när det uppstår någon slags inre konflikt mellan olika krav, när de behöver visa vems sida de står. Detta kan illustreras av när barnen vägrade sova tillsammans med sin pappa i en liten stuga på

landet utan valde att sova hela natten tillsammans i en bil, valde bort bäddade sängar för att trängas på knöliga säten i en bil utan värme. Tingsrätten kan konstatera att övernattningen i bilen inföll under den enda period som Mamman inte kunde förhindra att barnen sov över med sin pappa, sommarumgänget beslutat av tingsrätten. Att barnen då vägrade sova i samma rum som sin pappa, trots att de omvitnat hade trevligt under dagarna, kan egentligen endast ha en förklaring. De var utsatta för krav att fullfölja sitt agerande på den inslagna linjen; att de vägrade sova hos sin pappa för att de var rädda för honom. Mammans krav var svåra att trotsa och hon höll även under den här tiden koll på dem. Det är ostridigt att Mamman under den första av dessa umgängesveckor har ringt och smsat flera gånger om dagen. Hon har själv bekräftat det. Hon har förklarat att hon tycker det är normalt att en mamma säger god natt och skriver att hon längtar. De exempel på meddelanden som nedtecknats av Pappan och bevitnats av Åsa Örterström och som vidkänts av Mamman, om än ej till exakta ordalydelsen, har dock i huvudsak andra budskap. Tingsrätten noterar några exempel; 16/7 "Kan du ringa utan upptäckt? ..Varför i helvete ringer du inte?" Jag avbeställer ditt abonnemang direkt om du inte ringer!" 17/7 "Sovit bra? Tänker på er hela tiden. Hoppas Mikael kommer idag o hjälper er. håll borta från Pappa så mycket det går o håll ihop ni barn, det är livsviktigt!!!" 19/7 " Hallå! Vad gör ni ??? När per (ses) vi imorgon, jag ska t kyrkan. Ska ni med?.. Ring o säg god natt!" 20/7 "God morgon! .. Kan ni ringa el sms a NU !" - Även om Mamman inte direkt bekräftat ordalagen så har hon inte heller tagit avstånd från dem. Tingsrätten finner det långsökt att någon skulle hitta på just dessa ord. Tingsrätten finner därför skäl att utgå från dem som meddelande från Mamman. Det är således tydligt visat att Mamman har utsatt barnen för återkommande påverkan och krav på lojalitet. Mot den bakgrunden är det förklarligt att barnen ansåg det lugnare att sova i bilen. Till detta fanns en bakgrund. Det är ostridigt att barnen, sedan de flyttat från parternas gemensamma bostad inte någon gång – utom sommaren 2008 – övernattat hos Pappan. Det är ostridigt att Mamman inte tyckt att det är något besvärligt utan istället stött barnens påstådda ovilja att sova över. Detta trots att barnen dessförinnan hade bott med sin pappa i hela sitt liv; trots att det var han som nattade de små så sent som i december. Hur kan Mamman tycka att det är så okomplicerat att förhindra ett vardagligt tillämpat umgänge? Enligt vårdnadsutredarna har äldsta barnet sagt att han inte vill sova hos pappa på natten och han inte heller vill att systererna ska göra detta. Trots detta har utredarna i den i december 2008 färdiggjorda utredning, i enlighet med vad som framgått ovan funnit att barnen har behov av sin pappa och att umgänget med honom skall omfatta normala övernattningar. De har även påpekat att äldsta barnet bör ges utrymme att på egen hand umgås med sin pappa eftersom detta har varit hans ursprungliga önskan. Efter ett år fanns således ett beslut som klargjorde att barnen skulle sova över hos sin pappa vid umgänge. Inte heller detta respekterades. Mamman fortsatte att hänvisa till att barnen inte ville. Den kontaktperson som av Bromma stadsförvaltning tillsatts för att underlätta överlämnandena, Gunilla Björklund, ansåg uppenbarligen att detta var tillräcklig anledning för att sätta sig över tingsrättens beslut och ordna umgänge under begränsade tider. Hon har inför rätten förklarat att eftersom barnen inte ville så kan man inte enligt barnkonventionen "tvinga dem". Barnen hade som nu då vårdnadshavare. Vilken utomstående har rätt att säga att barnen skall få göra som de "vill" och sätta en vårdnadshavare ur spel? Gunilla Björklund har inte haft roll att självständigt överpröva rättsens beslut. Hon syns okritiskt ha svält vad barnen och Mamman har berättat för dem som att pappa är läskig trots att hon själv berättat att hon har uppfattat Pappan som kärleksfull även om han är bestämd. Hon har dessutom förklarat att hon själv inte känner någon oro för barnen gentemot pappan. Tingsrätten kan notera att detta "att inte tvinga ett barn" är ett egendomligt språkbruk som ofta återkommer i vårdnadsfall. Vårdnad handlar om att vägleda, ha omsorg om och bestämma över barn. Att välja ordet tvinga är att ladda något som är en vårdnadshavares självklara ansvar med negativa förtecken. Mamman har hela tiden haft ansvar för att tillse att barnen har god tillgång till sin pappa och att följa tingsrättens beslut, när sådana har fått ersätta föräldrarnas bristande förmåga att komma överens. I det ingår att tillse att barnen övernattar hos sin pappa. Man vägleder inte barn genom att säga att "du måste, tingsrätten har beslutat", som Mamman har påstått sig ha sagt. Vill man vägleda så agerar man på ett sätt som gör förslagen trovärdiga. Man kan då istället säga t.ex. att ni har en pappa, pappa är bra, han längtar efter dig/er etc. Vill man förtydliga kan man t.ex. säga; att pappa och jag har lite besvärligt just nu men det är något som vi skall klara av, det klarar vi av, det kommer bli bra till slut. Det en förälder verkligen tror på och vill efterföljs regelmässigt av mindre barn. Om barnen inte vill så beror det på att barnet känner att inte heller föräldern vill. Ansvaret för hur barnen agerar upphör därför inte för att den vuxne hänvisar till barnets vilja. Om barnets vilja skulle stå över alla andra överväganden behöver barnet ingen vårdnadshavare. Barnen har genom att flyttas från den gemensamma bostaden, genom att förhindras ha ett normalt umgänge med sin pappa, genom att sakna ostört utrymme med honom, genom att bli utsatta för sin mammas förtal blivit utelämnande till sin mamma och till hennes bild av Pappan. De har därtill avkrävt lojalitet. Barnen uppvisar enligt vad som framkommit i målet inte någon som helst tvekan, skam eller oro inför sitt agerande mot fadern.

Detta i sig visar att de inte handlar på eget initiativ. Om de förmedlade en egen upplevd erfarenhet och känsla skulle deras bild inte vara så rigid. De skulle slitas mellan positiva och negativa känslor för sin pappa. En förälder avfärdar ett barn, oavsett ålder, inte på något lättvindigt sätt. Tingsrätten kan i det sammanhanget notera att barnen även uppvisat plötsligt och omotiverat avståndstagande från personer i sin pappas närhet. NN har berättat om hur hon, trots att hon är gudmor, behandlats som en främling av barnen, trots hon tidigare hade en god, nära kontakt. Pappan har berättat om den ovilja som barnen visat inför hans mor, barnens farmor. Som en liten detalj kan tingsrätten vidare konstatera att äldsta barnet på fråga inte hade en tanke på att hans musikalitet kunde härstamma även från fadern trots att han har gått Adolf Fredriks musikskola och är körsångare. Barnen syns inte vara inriktade på att något gott finns att hämta från fadern och hans krets. Trots detta har NN även uppgivit att äldsta barnet nu är ledsen för att han inte har så bra kontakt med sin pappa och att han uppfattar att äldsta barnet uppskattar sin pappas påhittighet och klurighet kring tekniska prylar. Det finns således även andra känslor hos barnen som inte så lätt finner sitt uttryck. Tingsrätten kan slutligen sammanfattningsvis konstatera att det inte finns något som talar om att relationen barn och förälder eller barn och Pappan skulle ha varit problemfylld förrän upptrappningen sker under 2006, vilken slutligen leder till att Pappan beslutar sig för att han vill skiljas. Det är först under senhösten 2007 som fokus för problemen flyttas från Mammans och Pappans relation till frågan om barnens relation till Pappan. Mot bakgrund av vad som framkommit om Mammans agerande och den påverkan som detta haft på barnen finner tingsrätten att det finns skäl att utgå från att relationen mellan Pappan och barnen dessförinnan var god, i vart fall minst lika god som en sådan brukar vara med en normalt fungerande förälder. Mamman har uttryckligen grundat sina yrkanden på barnens vilja. Tingsrätten har ovan konstaterat att barnen har påverkats av Mammans fientlighet mot Pappan och även att de med Mammans stöd har börjat agera direkt fientligt mot honom samt att den av dem påstådda oviljan mot att övernatta hos Pappan har sitt upphov i Mammans agerande.

När lagstiftaren förordnade att hänsyn skulle tas till barnens vilja med beaktande av barnets ålder och mognad har det inte föresvävat att barnen skulle försättas i en situation där barnet verkligen skulle göra ett otvetydigt och avgörande val mellan sina föräldrar. Ett sådant val är omänskligt att begära av barnet. Det handlar om de viktigaste personerna i barnets liv. Dessa vill inte barnen välja mellan. Barnet vill ha bägge. Om ett sådant "val" sätts i händerna på barnet vore det detsamma som att öppna dörren för att barnen blir en bricka i ett spel mellan en eller två destruktiva och egocentriska föräldrar. Lagregleringen syftar istället till motsatsen, att barnen inte skall vara tillbehör till

föräldrarnas konflikt utan att varje barn var för sig skulle ses till sina behov och egenskaper och att de alltid skall bli hörda och respekterade. När barnens vilja skall belysas handlar det således att se en mer komplex och unik bild för varje barn. Ingen hugger av den hand som föder dem. I dagens läge är barnen helt beroende av Mamman. Det är därmed självklart att de uttrycker vad hon önskar höra av dem, även när de talar med andra vuxna. Att de uttryckt att de vill bo hos henne är därmed inte något som kan ses som bevis för deras "vilja". Det finns därtill tecken som utvisar andra behov. Flera har uppfattat att äldsta barnet bär på en saknad efter sin pappa. De yngsta flickorna tyr sig till sin pappa och är ibland ömhetstörstande. Tvilling 1 är den som är genomgående mest aggressiv. Men inte heller detta behöver bevisa ett självklart avståndstagande utan det kan även vara ett uttryck för att hon har svårast för att med något lugn hantera konflikten. Tingsrätten finner således att omständigheterna i målet är sådana att barnens s.k. vilja inte utgör någon omständighet av avgörande betydelse. Tingsrätten finner att dessa barn istället har varit utsatta för hård press och manipulation och behöver skyddas från att bli en spjutspets i en kamp som inte egentligen är deras.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Vårdnad och umgänge.

I målet är visat att Mamman utan grund har tillvitvat Pappan brott gentemot henne och barnen, att hon har aktivt svartmålat honom sedan han beslutat sig för att begära skilsmässa, att hon aktivt begränsat barnens kontakter med Pappan samt att hon har involverat barnen i den kampanj, som hon har bedrivit, och avkrävt dem att agera avståndstagande mot sin pappa. Psykologen Lena Hellblom

Sjögren har i sin utredning och i sitt vittnesmål på ett systematiskt och gediget sätt visat hur barnens situation allteftersom utvecklats på ett osunt och försäligt sätt och att den styrts av Mamman s fiendlighet. Oavsett om tillvägagångssättet ges en sammanfattande beteckning som PAS, Parental Alienation Syndrome, eller inte, så är sättet att agera varken något nytt historiskt sett eller mot bakgrund av tingsrättens erfarenhet. Män och kvinnor, pappor och mammor, som omedvetet eller mer eller mindre medvetet agerar för att utestänga och nedvärdera den andre som förälder och människa och som använder barnen som verktyg förekommer inte alltför sällan. Resultatet av deras kampanj varierar. Här kan tingsrätten konstatera att situationen som uppstått för barnen är alarmerande. De är för närvarande helt hänvisade till och ockuperade av sin mamma. Barnen tar kraftfullt avstånd från sin pappa i andras närvaro, åtminstone ytligt sett. Om detta får fortsätta så riskerar barnen att inte ha någon fortsatt relation till sin pappa, att de förlorar honom. Det innebär sannolikt även att barnen i förlängningen upplever sig sakna föräldrar överhuvudtaget, när de kan uppfatta att de enbart gjorts till verktyg för sin mammas

egna behov. En mamma, en förälders, uppgift är att sätta barnets behov, välmående och utveckling i främsta rummet och samtidigt göra barnet väl rustat för vuxenlivet. En mamma, som enbart använder sina barn för att skada den andre föräldern och därmed fränkänner dem möjligheten att själva få lära känna sin pappa, agerar helt mot sina grundläggande skyldigheter och kärlekslöst. Hon ger under sådana förhållanden inte barnen uppmärksamhet för deras egen skull utan agerar enbart från egna bevekelsegrunder.

Barn behöver båda sina föräldrar av många olika skäl, men djupast sett för att föräldrarna representerar två sidor av dem själva, två sidor de behöver integrera, ta sats ifrån, lära sig acceptera, älska och utveckla. Detta är varje människas djupaste byggstenar. Barn, som berövas en rimlig kärleksfull relation till sina föräldrar, riskerar att utveckla psykisk ohälsa, kriminalitet, missbruk och kan förlora sin livsglädje och självkänsla. Det viktigaste för barns utveckling till harmoniska vuxna är en god relation till föräldrarna, och detta nästan oavsett hur dessa föräldrar är. Endast i undantagsfall kan kontakten med en förälder vara alltför destruktiv för att den skall upprätthållas.

Mot den bakgrunden är det uppenbart att barnens förhållanden nu måste ändras. De måste ges möjlighet att utveckla ostörda och egna relationer till båda sina föräldrar, i vilka de får vara barn och ses för sin egen skull. Dagens situation är helt ohållbar och måste radikalt förändras. Barnen kan inte fortsättningsvis bo hos någon som förgiftar deras synsätt på en högst vanlig pappa. Pappan har genom hela processen och dessförinnan hållit en låg profil när det gäller barnen. Hans yrkanden i målet går ut på att såväl han som Mamman på sikt skall utgöra en lika stor del i barnens liv. Han är därmed uppenbarligen den som har de bästa förutsättningarna att på sikt tillse att barnen kan få tillgång till båda föräldrarna. Mamman har uteslutit gemensam vårdnad på grund av djupa samarbetssvårigheter. Några sådana utöver hennes egen ovilja att nu kommunicera har egentligen inte man i yngsta barnet i målet. Oavsett detta kan tingsrätten konstatera att Pappan har önskat gemensam vårdnad i första hand. Han har således inte uteslutit samarbete. Tingsrätten finner det dock uteslutet att förordna om gemensam vårdnad. Barnen måste nu få en möjlighet att hämta ikapp relationen med sin pappa och komma i lugn och ro i en miljö som ser till deras intressen. Även om Pappan förvisso har varit en del i konflikten med Mamman så finns det inget som utvisar att han har dragit in barnen i konflikten eller använt dem mot Mamman utöver att barnen har sett föräldrarna gräla. Tingsrätten finner mot den bakgrunden att Pappan skall ges ensam vårdnad om barnen. Tingsrätten finner vidare att han måste få utöva vårdnaden ostört. Inledningsvis skall därför Mamman inte ha något umgänge med barnen. Tingsrätten finner det även rimligt att Pappan i egenskap av vårdnadshavare i vart fall under någon tid begränsar barnens användning av mobiltelefoner för att Mamman inte skall tillåtas sabotera hans möjlighet att återknyta till barnen. Om hon inte respekterar detta så har Pappan möjlighet att ansöka om besöksförbud. Tingsrätten förutsätter att Pappan i mån av behov, såsom han gjort tidigare, söker eventuell hjälp för att hantera det ansvar som han nu axlar ensam. Det förefaller dock inte orimligt att tro att barnen har eller känner en viss trötthet inför behandlare och kontaktpersoner, varför deras deltagande i ett vanligt öppet umgänge med vänner och bekanta kanske kan vara tillräckligt och att föredra. Tingsrätten kan inte med säkerhet avgöra under hur länge en sådan "karantän" skall pågå, men tingsrätten har efter övervägande kommit fram till att det är rimligt och troligt att Mamman på sikt skall kunna efter stegvis utökning i vart fall ha umgänge med barnen i en omfattning, som är brukligt för den förälder som är umgängesförälder. Om det därutöver kan utvecklas till växelvis boende är det bara att glädjas åt. Det är svårt för tingsrätten att ha

någon direkt uppfattning om vad som är bakgrunden till Mammans agerande. Tingsrätten kan se att deras förhållande, eller kanske snarare Mammans syn på förhållandet, har utvecklats i fyra tydliga faser; ett behov av bearbetning av relationen tidigt i förhållandet, en allvarig spricka i samband med sista barnets födelse, en ökad misstro mot Pappan efter 2005 sedan han en längre tid haft mer utrymme för barnen avslutats genom hans återgång i arbete samt hösten 2007 i samband med Pappans beslut att skilja sig.

Uppenbarligen har Mamman och Pappan inte varit rustade för att möta varandra i förståelse och att utveckla och fördjupa förhållandet. Något har hakat upp en sådan process. Skälet till att Mamman slutligen har exploderat och tillåtit sig lögn och manipulation kan tingsrätten inte ha någon åsikt om. Händelseutvecklingen kan höra samman med Mammans personlighet likaväl som att något i förhållandet har inneburit en sådan våldsamt besvikelse att hon till slut agerat blint i panik eller raseri. Situationen rör barn, kärlek, allt som är nära och grundläggande och som berör det som är av djupaste allvar för varje människa. Hur bilden än ser ut av vad som egentligen har hänt så är det tydligt att skälet/en till Mammans agerande har betydelse för hur hennes fortsatta förhållande till barnen kan gestalta sig. Det är även dags för Mamman att lämna sin inriktning att söka fel hos Pappan. Han har säkert brister, men inte några som ursäktar det agerande som Mamman själv nu har gjort sig skyldig till gentemot barnen och honom. Tingsrätten föreställer sig att Mamman borde bli bättre rustad inför fortsatta möten med barnen om hon söker hjälp att förstå sitt eget agerande, exempelvis genom att uppsöka en kvalificerad och erfaren terapeut. Tingsrätten saknar dock inte tilltro till att Mamman har resurser att ta sig ur sitt nu destruktiva beteende. Hennes längtan efter familj och barn förefaller vara stor och den innehåller säkerligen många goda ingredienser, som hon bör kunna aktivera och låta dominera. Tingsrätten beslutar därför om ett successivt utökat umgänge för hennes del med barnen. I sitt interimistiska beslut, efter genomförd huvudförhandling - har tingsrätten försökt bädda för en något mindre dramatiskt övergång genom att förändra villkoret om kontaktperson, ge möjlighet till ökade aktiviteter genom annan tid samt genom att ge äldsta barnet en egen tid. -

Tingsrätten har för utvecklingen av umgänget gjort en avvägning, varvid tingsrätten har beaktat såväl det allvarliga i Mammans hittillsvarande agerande som behovet av möjlig normal kontakt etableras i en ålder där barnen verkligen kan få glädje av föräldrelationen. Tingsrätten har i det syftet avsatt tidsramar, som bör ge tillräckligt utrymme för samtliga parter att växa in i en ny situation. Umgänget skall, efter några månaders uppehåll, påbörjas efter den 1 september 2009, men då med vart och ett av barnen och under dagtid, sex timmar, i närvaro av kontaktperson med viss frekvens; en gång var tredje vecka för vart och ett av barnen. Det är viktigt att vart och ett av barnen blir sedda av Mamman som en egen person och att varje barn får en direkt kontakt med sin mamma. Det är vidare viktigt att genom en kontaktpersons närvaro förhindra att Mamman använder umgänget till att fortsätta svartmålningen av Pappan eller att avkräva barnet lojalitet. Pappan måste ges möjlighet att ha inflytande över kontaktpersonen, så att den personen uppfyller sitt arbete utan hänsynstagande till någon av parterna utan enbart med beaktande av barnens rätt att slippa bli indragna i föräldrarnas konflikt. Detta umgänge skall sedan fortgå under ungefär ett halvår. Från februari 2010 skall Mamman istället få träffa alla barnen samtidigt men under något längre tid, under åtta timmar varannan vecka, och då även i närvaro av kontaktperson. Efter att umgänget skett övervakat under ett år, finner tingsrätten att det bör vara dags att övergår till mer brukligt umgänge och utan närvaro av kontaktperson. Efter den 1 september 2010 skall således Mammans umgänge med barnen övergå till att bli av mer sedvanlig omfattning; umgänge varannan helg. När väl ett sådant umgänge etablerats och fungerar så anser tingsrätten att det sista steget i utökningen av barnens umgänge med Mamman kan ske efter årsskiftet 2010/11. Helgumgänget skall då kompletteras med traditionella de yngsta barnet och lovumgängen vilka följer de yrkanden som parterna har framfört. Tingsrätten förordnar därutöver att umgänget som barnen skall ha med Mamman under upptrappingsperioden skall ske så att deras möjlighet att fira såväl lov och storhelger som längre de yngsta barnets umgänge med Pappan inte störs.

Tingsrätten finner dock skäl att uttryckligen ange tidpunkt för när barnen skall överlämnas till Pappan, varvid tingsrätten mot bakgrund av vad som framkommit om barnens inbördes relationer och äldsta barnet sannolikt undertryckta behov bestämmer en tidpunkt för äldsta barnet överförande och en annan för flickornas överförande. Såväl äldsta barnet som Pappan ges därmed en viss möjlighet att landa i

den nya situationen. Det finns även praktiska angelägenheter att ombesörja. Flickorna bör dock komma strax därefter. Med hänsyn till vad som förekommit finner tingsrätten skäl att förena överlämnandet med vite. Detta måste sättas till ett sådant belopp att det

motsvarar såväl allvaret i tingsrättens förordnande som en påtaglig kostnad för Mamman. Tingsrätten bestämmer därför mot bakgrund av Mammans inkomstförhållanden vitet till 50 000 kr för vart och ett av barnen. Slutligen förordnar tingsrätten att domen skall gälla omedelbart, dvs. utan hinder av att den inte har vunnit laga kraft.

Underhållsbidrag.

I målet finns inte någon utredning som mot Pappans bestridande utvisar att han har sådana inkomstförhållanden att han har förmåga att betala något underhållsbidrag utöver vad han själv har medgivit. Pappan kan inte förpliktas att utge underhållsbidrag för den period då Mamman på eget bevåg tog med sig barnen till ett nytt boende.

Carin Wiklund Jörgensen